

NĚKTERÉ OTÁZKY SOUBĚŽNÉHO PLÁNOVÁNÍ

Major Hynek Ondrášek, major Emanuel Otec

Rychlý rozvoj techniky a její postupné zavádění do výzbroje vojsk, zavedení atomových, reaktivních a raketových zbraní, možné použití chemických a biologických zbraní vnesly značné změny do operačního i taktického použití vojsk, a tedy i dělostřelectva. Byly značně zkráceny lhůty k přípravě útočných nebo obranných operací, podstatně se zvětšila tempa útoku a hloubky úkolu útvarů, svazků a svazů, to znamená, že i při zkráceném údobí příprav úkoly organisace a plánování zůstaly a naopak se ještě zvětšily.

Zkrácení období určeného k plánování a přípravě operace si zákonitě vyžádalo uvažovat i o změnách doposud užívaných způsobů práce organisace plánování.

Naši velitelé a štáby správně pochopili, že s dosavadním způsobem práce při plánování nelze plnit úkoly za zkrácených přípravných období. Proto byly hledány nové formy. Touto novou formou, jak se ukázalo, je souběžné plánování. I když tedy v podstatě známe způsob, jak splnit úkoly plánování, přece je nutno se touto otázkou zabývat důkladněji, ukázat na cíle, podstatu, druhy a způsoby souběžného plánování. A to má být účelem tohoto článku.

I. Všeobecné zásady

1. Dříve, než bude pojednáno o vlastním způsobu souběžného plánování, je třeba objasnit, co je cílem a podstatou souběžného plánování.

Cílem souběžného plánování je umožnit v nynějším zkráceném čase na přípravu operace splnit stanovené úkoly, co nejvíce časově zkrátit období plánování, aniž by byla narušena reálnost plánování a aby bylo vojskům poskytnuto co nejvíce času na přípravu. Nelze vidět za souběžným plánováním jen samoučelnost, nýbrž je třeba vidět, že je to jediný možný způsob, jak reálně splnit úkoly v stanovené době.

Podstatu souběžného plánování nutno vidět v tom, že se jednotlivé dílčí otázky zpracovávají ve štábech i na jednotlivých stupních současně tak, jak jsou postupně řešeny. Tím tedy odpadá bývalý způsob, kdy až po skončení plánování na jednom stupni zahájil plánování stupeň nižší.

2. Takovýto způsob plánování vyžaduje, aby byly v každém případě dodrženy některé podmínky, neboť jinak nelze vůbec souběžně plánování provádět.

a) Především je nutno, aby souběžné plánování bylo prováděno jak vševojskovými veliteli a jejich štáby, tak i veliteli (náčelníky) a štáby ostatních druhů vojsk.

b) K tomu, aby mohly štáby souběžně plánovat, je nezbytně nutné, aby všichni velitelé, zvláště vševojskoví, oznamovali po schválení svým štábům všechny vyřešené otázky, třeba i dílčí.

c) Zabezpečit rychlé oznamování dílčích rozhodnutí podřízeným velitelům (štábům).

Nebudou-li tyto podmínky dodrženy, nelze souběžné plánování provádět při vší snaze velitelů a štábů do důsledků. Z toho také plyne, že tento způsob plánování vyžaduje i vyšší znalosti a kvalitu velitelů a příslušníků štábů, vybavení odpovídajícími pojítky a že je umožněno plnit dané úkoly jen vysokým kolektivním úsilím velitelů a příslušníků štábů.

V podstatě nutno rozlišovat dvě součásti souběžného plánování, které však spolu těsně souvisí a jsou vázány jedna na druhou.

a) Souběžné plánování v rámci jednoho štábu.

b) Souběžné plánování mezi veliteli a štáby různých stupňů (armády, divise, pluku, skupiny).

Tyto dva způsoby sice nelze od sebe oddělovat, protože se prolínají, ale přece je možno je specifikovat vzhledem k formám, jak budou uskutečňovány.

Předem nutno předeslat, že by nebylo souběžného plánování, kdybychom chtěli uskutečnit nejdříve souběžné plánování mezi veliteli a štáby různých stupňů a pak teprve v rámci jednoho štábu.

II. Souběžné plánování v rámci jednoho štábu

Podkladem pro plánování je

- situace vlastních vojsk,
- rozhodnutí velitele,
- pokyny a nařízení starších náčelníků a štábů.

Až doposud bylo zahajováno vlastní plánování pro vydání rozhodnutí velitele. Dříve než velitel učinil rozhodnutí, přijímal od jednotlivých náčelníků informační zprávy a návrhy. Do té doby, než bylo vydáno rozhodnutí, nemohl ani vševojskový štáb ani štáby druhů vojsk zahájit konkrétní práce. Mohly provádět jen přípravné práce. Tím se plánování stávalo statické a málo pružné.

Nyní je třeba, aby velitel, jakmile dostane úkol od staršího náčelníka, seznámil náčelníka štábu, velitele a náčelníky druhů vojsk s úkolem (nemají-li ho) a se svým zámyslem. Na tomto základě připravují velitelé a štáby druhů vojsk své závěry a návrhy.

Své rozhodnutí zpracovává nyní velitel za přímé účasti velitelů a náčelníků druhů vojsk. To znamená, že odpadá vyslechnutí informačních zpráv. Velitel tak, jak postupně řeší dílčí otázky svého rozhodnutí, povolá si je k řešení dílčí otázky a potřebné otázky s nimi řeší. Jakmile je vyřešen dílčí problém, oznamuje jej sám anebo prostřednictvím štábu jako své dílčí rozhodnutí všem příslušným funkcionářům. Na základě těchto dílčích rozhodnutí mohou štáby druhů vojsk zahájit plánování.

To na př. znamená: Velitel armády spolu s velitelem dělostřelectva vyřeší otázku rozdělení organického a přiděleného dělostřelectva. Po vyřešení této otázky oznámí ihned toto řešení velitel dělostřelectva (telefonicky, parlofonem, spojkou) svému štábu, takže ten tak má jeden z podkladů pro své plánování.

Je-li dodržen takovýto postup, znamená to, že jak vševojskový štáb, tak i štáby druhů vojsk do vydání rozhodnutí vševojskovým velitelem toto rozhodnutí znají, takže je možné a reálné, aby zároveň s vypracováním »Plánu bojové činnosti vojsk armády« mohl být již zpracován »Plán bojového použití dělostřelectva«.

Jestliže vyřešení dílčí otázky mezi sebou obdobným způsobem řeší i náčelníci štábu druhů vojsk, je možné, že všechny plány jsou sladěny v jednotné myšlence.

Dále rozpracovává rozhodnutí velitele obdobným způsobem náčelník štábu se svým štábem.

Tímto způsobem se celé plánování značně urychlí a je lépe sladěno.

Přitom je třeba si uvědomit, že nelze připustit, aby dílčí otázky rozhodnutí byly podstatně měněny, i když nutno připustit, že jsou možné dílčí změny a opravy v dříve učiněném rozhodnutí. To je umožněno tím, že na zpracování dílčích rozhodnutí velitele těsně spolupracují velitelé (náčelníci) druhů vojsk.

III. Souběžné plánování mezi dělostřeleckými štáby jednotlivých stupňů

Souběžné plánování mezi dělostřeleckými štáby záleží v tom, že jednotlivé dílčí rozpracované otázky jsou postupně oznamovány nižším štábům a tím podřízení velitelé (štáby) získávají postupně potřebné podklady pro plánování na svém stupni. Tento způsob zabezpečuje konkrétní a plynulé plánování a vylučuje, že velitelé (štáby) nižších stupňů jsou nuceni čekat na úkoly starších náčelníků až do vydání rozhodnutí staršího vševojskového velitele.

Způsoby provádění souběžného plánování mezi štáby jednotlivých stupňů mohou být různé a závisí na rázu bojové činnosti vojsk, na době nutné k provedení operace (boje), na spolupráci mezi veliteli a štáby jednotlivých druhů vojsk, jakož i na zkušenostech velitelů a štábů. Jeden ze způsobů souběžného plánování mezi dělostřeleckými štáby jednotlivých stupňů při organizaci a plánování bojové činnosti dělostřelectva v útočném boji divise je uveden v »Informačním sborníku velitelství dělostřelectva« čís. 4, čl. III, str. 51. Tam se říká:

»K dosažení co největšího zkrácení doby přípravy dělostřelectva a zkvalitnění bojové činnosti dělostřelectva, k poskytnutí potřebné doby pro práci podřízených dělostřeleckých štábů, útvarů a jednotek — organizuje se na všech stupních souběžné plánování.

Podstata souběžného plánování u dělostřelectva záleží v tom, že je nutno oznamovat jednotlivé dílčí rozpracované otázky potřebné k organizaci a plánování bojové činnosti dělostřelectva co nejrychleji podřízeným dělostřeleckým velitelům a štábům.

K zabezpečení této činnosti je třeba

- těsné spolupráce mezi vševojskovými a dělostřeleckými veliteli na vypracování základních otázek rozhodnutí;
- těsné spolupráce mezi vševojskovými a dělostřeleckými štáby při rozpracování otázek rozhodnutí vševojskového velitele;
- stálého řízení a usměrňování činnosti štábu dělostřelectva velitelem dělostřelectva a jejich vzájemné informovanosti;

- těsné spolupráce a vzájemné informovanosti mezi jednotlivými odděleními a příslušníky štábu dělostřelectva;
- těsné spolupráce velitele a štábu dělostřelectva s veliteli (náčelníky) a štáby ostatních druhů vojsk.

Formy zabezpečující souběžné plánování jsou různé a budou závislé na konkrétní situaci. Souběžné plánování se zabezpečuje vydáváním osobních pokynů, krátkých bojových nařízení, vysíláním styčných nebo směrových důstojníků k podřízeným štábům, přizváním důstojníků z podřízených dělostřeleckých štábů k plánování ve vyšším štábu dělostřelectva a využitím všech druhů pojítek.

Možnost souběžného plánování u dělostřelectva je závislá především na souběžném plánování vševojskových velitelů i velitelů (náčelníků) ostatních druhů vojsk.«

Možno říci, že se tato forma souběžného plánování v krátké době praktického používání veliteli a štáby dělostřelectva osvědčila a provádí se hlavně proto, že řeší otázku zkrácení doby vyhrazené na přípravu dělostřelectva, umožňuje větší iniciativu a volnost v nižších štábech při organizaci a plánování útočného (obránného) boje. Naráží však na těžkosti hlavně u vševojskových velitelů (štábů), kde se v mnoha případech forma souběžného plánování ještě neprovádí. Je však třeba pochopit, že dělostřelecký velitel (štáb) nemůže dříve navrhnout a plánovat reálné použití dělostřelectva, dokud nemá potřebné podklady od vševojskového velitele.

Z á v ě r

Článek o souběžném plánování byl zpracován s hlediska potřeb a názorů vyplývajících pro dělostřelectvo. Je nutno, aby vševojskoví velitelé, jakož i velitelé a štáby ostatních druhů vojsk zaujali své stanovisko jak k obsahu tohoto článku, tak i k otázce souběžného plánování ve svých štábech k sjednocení činnosti štábů v celé armádě.